

Intervju sa Zlatkom Komadinom, dipl.ing; Županom Primorsko-goranske županije

Razgovor vodila: Đulija Malatestinić

Uloga javnog zdravstva u zdravstvenom sustavu Primorsko-goranske županije

Zdravstvena politika

Pitanje:

1. Prema Vašem mišljenju, koliko je Nastavni Zavod za javno zdravstvo kao ustanova koja provodi javno zdravstvenu djelatnost, prisutan u kreiranju zdravstvene politike Primorsko-goranske županije?

Odgovor:

Županija Primorsko-goranska se opredijelila za aktivnu ulogu u zaštiti i unapređenju zdravlja te sustavno podržava sve aktivnosti u tom pravcu, a svoju aktivnu ulogu ostvaruje kroz usku suradnju s zdravstvenim ustanovama. Osnovu za sve oblike suradnje u zdravstvu priprema se u izraženoj suradnji s rukovodstvom NZJZ.

Poglavarstvo PGŽ opredijelilo se i za stav da je odgovorno za zdravlje stanovništva PGŽ ali i spremno da upravlja zdravstvom na području PGŽ.

Iako se za ovakav aktivni pristup još nije našlo mjesta u zakonskoj regulativi pitanje je samo vremena kada će se to dogoditi. Zato mi ovakvim angažmanom želimo biti spremni kada se to i zakonski regulira.

Tako je Poglavarstvo PGŽ u suradnji s NZJZ i drugim, pokrenula i financirala niz preventivnih programa u proteklom razdoblju. Istaknut ću samo najznačajnije: Program «Rano otkrivanje raka dojke kod žena PGŽ» kao najzahtjevniji za provođenje obzirom da obuhvaća gotovo 20 000 žena u jednoj godini, veliki broj sudionika u provedbi, stalno praćenje, ali zahtijeva i dugotrajno političko određenje. Program je prepoznat i od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, tako da je potaknuo provođenje programa ranog otkrivanja raka dojke u žena i na nacionalnoj razini.

Zatim, tu su programi koji su trenutno u fazi testiranja provedivosti u našim uvjetima, a usmjereni su također ranom otkrivanju rizika za nastup kardiovaskularnih bolesti, te ranom otkrivanju raka debelog crijeva i raka grlića maternice kod žena.

I na kraju, dovršen je strateški dokument «Zdrava županija», i Strateški okvir plana za zdravlje koji ističu vodeće zdravstvene probleme u županiji, ali pružaju i okvir za intervenciju u cilju njihova zbrinjavanja. Navedeni dokumenti rezultat su projekta koji je imao za cilj osposobljavanje za rukovođenje svih odgovornih za zdravlje u kojem smo bili zajedno, mi predstavnici političke komponente, s predstavnicima izvršne, te predstavnici Nastavnog zavoda za javno zdravstvo kao tehničke komponente sustava.

Jedan o ciljeva nam je da NZJZ bude planski, stručno, kadrovski i organizacijski osposobljen kao mjesto gdje se definiraju planovi „preventivne“, „primarne i sekundarne zdravstvene djelatnosti“ ali i ukupni planovi razvoja zdravstva PGŽ.

Dakle, Nastavni Zavod za javno zdravstvo će se profilirati u zdravstvenu ustanovu koja značajno doprinosu stvaranju podloge za odabir prioriteta, najznačajnijih zdravstvenih problema u županiji, ali isto tako vrlo uspješno priprema i prijedloge za unapređenje zdravlja i u tome će imati moju podršku.

Promicanje zdravlja

Pitanje:

2. Na koji se način zdravlje promiče i podupire u županiji?

Odgovor:

Zdravlje kao krajnji cilj društvenog i ekonomskog razvoja podupire se stalnom brigom i zalaganjem za bolje gospodarsko stanje, u uvjetima održivog razvoja, te ukupni socijalni razvoj županije.

Investicije koje donose najveće zdravstvene dobitke stanovništvu Županije, a gdje je ujedno i nedvojbena odgovornost županije je područje javnih ulaganja. Županija svojom količinom ulaganja prvenstveno djeluje u dijelu osiguranja i unapređenja uvjeta života: socijalnom politikom, prostornim uređenjem, graditeljstvom, komunalnim rješenjima, zatim unapređenjem kvalitetnog

okruženja, fizičkog i radnog okoliša.

Preventivni pristup u zaštiti zdravlja

Pitanje:

3. Prema Vašem mišljenju je li preventivni pristup dovoljno prisutan u našem zdravstvenom sustavu?

Odgovor:

Sa žaljenjem mogu ustvrditi da naš zdravstveni sustav, koji je ostvario snažan utjecaj na razvoj svjetske javno zdravstvene misli, danas ne posvećuje dovoljno pozornosti razvoju preventivnih javno zdravstvenih djelatnosti.

Stoga je Primorsko-goranska županija, svjesna svoje odgovornosti na području zaštite zdravlja, preuzela aktivnu ulogu, podržavajući upravo preventivni pristup kao dokazano najučinkovitiju strategiju.

Poglavarstvo PGŽ se opredijelilo za ulaganje u znanje, u obrazovanje i na taj način, za aktivno zalaganje za zdravlje stanovništva. Osiguranje sredstava za stipendiranje i/ili stručno usavršavanje je u programu rada PGŽ već 4 godine.

Kada je javno zdravstvo u pitanju, nedovoljno se čini za afirmaciju i prepoznavanje zdravstvenih djelatnika iz područja okolišnog zdravlja, na primjer diplomiranih sanitarnih inženjera kojima još uvijek nije formalnopravno priznat status zdravstvenih djelatnika premda svoju edukaciju stječu na medicinskom fakultetu. U drugim europskim zemljama, ovaj profil stručnjaka danas zauzima izuzetno značajno mjesto te zajedno s drugim javno zdravstvenim djelatnicima postaje nezamjenjiv u rješavanju složenih zdravstvenih pitanja. Međutim, izvjesno je da će Bolonjski proces i dogradnja sveučilišnih curricula pa tako i onog studija Diplomiranih sanitarnih inženjera umnogome pridonijeti da se sadašnji negativni trendovi u našoj sredini promijene.

Pitanje 4:

Jesu li sredstva za zdravstvo dobro iskorištena? Postoji li mogućnost ušteda?

Primorsko-goranska županija se zalaže za daljnju decentralizaciju funkcija i resursa zdravstvenog sustava, u kojem bi i korištenje sredstava trebalo biti transparentno. Rezultati se moraju komparirati se rezultatima preventivnog djelovanja, liječenja uz pravo na podjednaku dostupnost zdravstvene zaštite i izričito ocjenjivanje specifičnosti života, kao što je život na otocima ili u rijetko naseljenim udaljenim mjestima Gorskog kotara, ali vodeći računa i o svrsishodnosti ulaganja.

Mogućnost ušteda uvijek postoji. Jedan od uvjeta je bolja suradnja između Poglavarstva PGŽ i rukovodstva HZZO i MZ RH. Imali smo i još imamo nekoliko programa koji bi donesli direktnu uštedu. Čini nam se da nas jedna strana „ne čuje“. Očito je sustav trom za promjene, pa je i to jedan element za decentralizaciju dijela funkcija u organizaciji zdravstvenog sustava.

Kvaliteta zdravstvene skrbi

Pitanje:

5. Prema Vašem mišljenju posvećuje li se dovoljno pažnje unapređenju kvalitete u javnom zdravstvu?

Odgovor:

U Nastavnom Zavodu za javno zdravstvo se u proteklom razdoblju razvija sustav za osiguranje kvalitete, prema ISO standardu, ponajprije intenziviranjem procesa pripreme za akreditaciju laboratorija Zdravstvene ekologije. Na taj se način stječu neophodni uvjeti za konkurentnost i proširenje poslova u budućim razdobljima, kao i vrši priprema za kategorizaciju i akreditaciju zdravstvene ustanove koja će sigurno uslijediti temeljem integracijskih procesa u EU. U tom smislu Zavod je u proteklom razdoblju uložio znatna financijska sredstva u edukaciju djelatnika, i stvaranje ostalih potrebnih preduvjeta, sukladno zahtjevima europskih normi i direktiva. Županija je također prepoznala važnost ulaganja u akreditaciju ustanove, te financijski podržala navedeni proces.

Pitanje:

6. Koje bi stručno događanje na području javno zdravstvene djelatnosti u županiji posebno istaknuli u proteklom razdoblju?

Odgovor:

Od stručnim događanja, istaknuo bih posljednji 8. međunarodni simpozij pomorske medicine koji je održan u Rijeci, a u čijoj je organizaciji Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ s pravom imao vrlo značajno mjesto. Bio je to značajan doprinos zaštiti zdravlja pomoraca kao specifične zajednice ljudi, s naglašenim preventivnim pristupom na području tjelesnog ali i mentalnog zdravlja pomoraca i njihovih obitelji. Uvjeti života na brodu i odvojenost od obitelji čine ovu zajednicu posebno osjetljivom te su potrebne naročite metode zaštite zdravlja.

Buduća uloga Nastavnog zavoda za javno zdravstvo

Pitanje:

7. Koja je buduća uloga Zavoda za javno zdravstvo u županiji?

Odgovor:

Na to pitanje sam već djelomično odgovorio.

Buduća uloga Zavoda je jačanje djelatnosti javnog zdravstva na regionalnoj razini obzirom na ekspanziju svrhe javnog zdravstva početkom 21. stoljeća, jer ne samo da je porastao broj rizika po zdravlje već su porasle i strategije za njihovo zbrinjavanje. Daljnjim zalaganjem za jačanje profesionalnosti, upravljanjem resursima, značajnijim sudjelovanjem u kreiranju zdravstvene politike na regionalnoj razini, osiguranjem cjelovitih informacija o stanju zdravlja i predlaganjem mjera za unapređenje zdravlja, kontrolom kvalitete zdravstvene skrbi i edukacijom javnosti.

Postojeća situacija u našem zdravstvenom sustavu je takva da osim deklaracije o promociji zdravlja stanovništva kao apsolutnom cilju u nacionalnom dokumentu Strategije razvitka zdravstva Republike Hrvatske, promociji koja je ujedno i krajnji cilj djelovanja javnog zdravstva, ne postoji financijska i organizacijska podrška. Tako da još uvijek, od ukupnih rashoda Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, svega se približno 2% sredstava godišnje usmjerava u javno zdravstvenu djelatnost.

No, županija kao regionalna samouprava također ima odgovornost na području zaštite i unapređenja zdravlja, tako da financijski podržava i podupire značajne javno zdravstvene programe, kao što su Socijalno- medicinska istraživanja, Program zdravstvenih mjera zaštite okoliša, izdavanje Narodnog zdravstvenog lista, kao i program primarne prevencije i djelatnost izvaloničkog liječenja ovisnosti, te niz preventivnih programa usmjerenih zaštiti i unapređenju mentalnog zdravlja djece i mladih.

Županija će i u narednom razdoblju podržavati pristup investiranja za zdravlje, kao najučinkovitije dugoročne strategije koja donosi najveće koristi zdravlju.

